

La Catalunya oculta

- En la trajectòria recent d'aquest país hi ha moltes més coses dignes d'admiració que de desdeny

JUAN-JOSÉ LÓPEZ BURNIOL

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 10.11.09

Dimarts passat, sota la presidència de la reina **Sofia**, es va inaugurar la nova seu del Conservatori del Liceu, al carrer Nou de la Rambla. El Conservatori del Liceu és una vella entitat privada barcelonina fundada fa gairebé dos segles –el 1837–, que ha estat formant generacions de músics i cantants, des de **Pau Casals** fins a **Montserrat Caballé**, passant per **Victòria dels Àngels**. L'edifici inaugurat –gairebé 10.000 metres quadrats d'obra– s'alça sobre un solar cedit per l'Ajuntament de Barcelona per un període de 50 anys, de manera que, vençut aquest termini, aquest solar revertirà a l'ajuntament amb l'edifici aixecat damunt seu.

La inversió ha estat de 20 milions d'euros –15 per a l'edifici i 5 per a l'equipament– i s'ha finançat de la següent manera: 15 milions mitjançant un crèdit concedit per una gran entitat financera catalana, tres milions mitjançant recursos propis, un milió mitjançant una subvenció concedida pel Govern espanyol a través del Ministeri de Cultura i, finalment, un milió mitjançant diferents subvencions privades. Queda clar, amb aquests números, que es tracta gairebé d'un miracle, que hauria resultat impossible sense el coratge dels dos presidents que s'han succeït –**Rafael de Gispert** i **Josep-Maria Coronas**– i sense el treball diari, abnegat i rigorós, de la directora general **Maria Serrat**.

L'endemà de la inauguració, els mitjans de comunicació amb prou feines se'n van fer ressò. No ho censuro; és lògic: a Catalunya es produeixen cada dos per tres notícies d'aquestes característiques o d'anàlogues. La raó consisteix en el fet que a Catalunya hi ha un teixit associatiu i fundacional que atén amb dedicació, talent i bon estil les més diverses necessitats socials. Que valgui com a exemple el món dels discapacitats, on és la iniciativa privada sense ànim de lucre la que està suplint les enormes mancances de l'Estat de benestar en aquest àmbit. Tot plegat té, potser, un fonament profund: Catalunya està històricament acostumada a buscar-se la vida –«fent tots els papers de l'auca»– per suplir el dèficit d'acció política –i de recursos– per part d'un Estat sentit, en el millor dels casos, tan sols com a relativament propi. Cal pensar –per exemple– que el desenvolupament urbà de Barcelona s'ha hagut d'impulsar aprofitant la celebració d'esdeveniments extraordinaris: Exposició del 1888, Exposició del 1929, Jocs Olímpics del 1992, Fòrum de les Cultures...

D'aquí, per tant, que siguin moltes les raons per les quals la societat catalana es podria sentir moderadament satisfeta pel bon ús que ha fet, en general, dels seus recursos al llarg dels dos últims segles. I aquesta realitat no hauria de quedar enfosquida pels dos successos que han vingut a pertorbar-la en els últims mesos: el *cas Palau* i el *cas Pretòria*. La reacció davant de tots dos ha de ser la mateixa: respecte a la justícia i respecte als encausats. Respecte a la justícia exigida pel pacte social originari, que posa en mans de l'Estat la resolució dels conflictes i el monopoli de la violència legítima; un respecte que no sorgeix de la raó ni, menys encara, és un sentiment, sinó que és fruit d'un acte de voluntat que ens imposa respectar la justícia encara que –per exemple– no

confiem en el jutge que l'administra en un cas concret. I respecte als encausats per la seva condició de persones; un respecte que no s'ha d'esgotar en la proclamació formal del principi de presumpció d'innocència, sinó que s'ha de manifestar en l'escrupolós respecte a la seva dignitat, sigui quina sigui la seva condició. Però, una vegada afirmat aquest doble respecte, s'ha de fer abstracció del que ha passat i mirar cap endavant –la vida segueix–, en la seguretat que en la trajectòria recent d'aquest país hi ha moltes més coses dignes d'admiració que no pas de desdeny.

Acostumo a repetir –citant **Joan Triadú** i **Ferran Mascarell**– que el segle XX ha estat el *segle d'or* de Catalunya, un segle en el qual, enmig de greus dificultats, Catalunya ha aconseguit preservar la seva identitat com a poble fins a aconseguir un reconeixement que, sense perjudici que es pugui aprofundir i millorar, suposa un avanç enorme respecte a la realitat de la qual es partia. Si algú ho dubta, que pensi solament en el que diria un català mort l'1 de gener de 1900 si ressuscités el pròxim 1 de gener: no es creuria el que veuria. Aquest èxit indubtable és una obra col·lectiva, però per sota subjau, decisiva i magnífica, una Catalunya oculta que fa més que no parla i que pensa més que no crida. Una Catalunya oculta que pot aspirar a tot i que no té per què renunciar a res, però que també té consciència de com és ella en realitat –plural i complexa–; que sap d'on ve i on és; i que –abans de decidir cap on vol anar– sap que ha ponderar amb rigor tots els pros i contres dels seus projectes i que ha de decidir amb prudència.

No obstant això, a vegades passa que aquesta Catalunya oculta –la Catalunya de l'obra ben feta– queda desplaçada per una altra Catalunya «cridanera i extremosa, un xic xarona, descordada i tartarinesca»,

conformada i encoratjada per un grup –en el qual m’incloc– de polítics inflamats, intel·lectuals en zel, actors que sobreactuen, humoristes amb vocació d’oracles, opinadors a dojo i periodistes que pontifiquen «a tort i a dret». Aquesta Catalunya sembla estar permanentment en trànsit, sempre víctima d’un greuge, sempre receptora d’un atropellament, sempre a l’espera d’una sublim decisió, sempre agònica, sempre insatisfeta, sempre a l’espera d’un messies de via estreta i, al final, sempre decebuda.

Però la realitat és una altra de ben diferent. Catalunya afronta el seu futur des d’un punt de partida gens menyspreable i amb unes eines de certa consideració. Ha aconseguit el reconeixement de la seva identitat – tot l’Estat de les autonomies no és més que una conseqüència d’això–; gaudeix d’unes institucions polítiques que, com tot, són millorables, però que de cap manera resulten menyspreables; manté un teixit industrial de certa densitat; conserva alguna entitat financera de notable dimensió amb seu a Barcelona; disposa d’un parell de grups de comunicació privats –de certa difusió– que redacten aquí els seus editorials; i, sobretot, té un capital humà de qualitat apreciable. Tot plegat significa que Catalunya compta, a començaments del segle XXI, amb possibilitats certes de decidir el seu destí.

Però el destí només es decideix positivament d’una manera: sobre la base del treball disciplinat i rigorós, després d’una reflexió freda i amb una voluntat ferma. No és hora de tenors ni de senglars. És temps de vida oculta, l’única que fa pujar els nivells de riquesa i de cultura, que són les dues columnes sobre les quals se sosté el prestigi dels pobles i les nacions. I és temps també, per acabar, que els líders parlin. La gent té set de sentir paraules de veritat, paraules que defineixin amb precisió el

panorama, paraules que plantegin els problemes sense embuts, paraules que apuntin les solucions, i paraules –al capdavant– que dotin de sentit la vida oculta dels que, dia a dia, construeixen la història del seu poble. Si sorgís aquesta paraula, podríem mirar amb un ànim gran el futur. Amb el benentès que ajudar a formar-lo és tasca de tots.